

ปัญหาการใช้ดุลพินิจในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ
ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดซื้อจัดจ้าง

ว่าที่ร้อยตรีสุริยะ หาญพิชัย

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2567

บทคัดย่อ

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	ปัญหาการใช้ดุลพินิจในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ
ชื่อผู้เขียน	ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดซื้อจัดจ้าง
ชื่อปริญญา	ว่าที่ร้อยตรีสุริยา หาญพิชัย
ปีการศึกษา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
	2565

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อความคิดและหลักการเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในต่างประเทศและในประเทศไทย วิเคราะห์ปัญหาการใช้ดุลพินิจของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน และเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหาการใช้ดุลพินิจไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสม โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือกฎหมาย คำวินิจฉัย บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำมารวบรวมประกอบการศึกษากับทฤษฎีหรือแนวคิดในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

ผลการศึกษาพบว่า สิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 3 ระดับ คือ การเปิดเผยเป็นการทั่วไป การเปิดเผยต่อภาคประชาชนเพื่อประโยชน์ของการมีส่วนร่วม และการเปิดเผยต่อผู้มีส่วนได้เสียหรือประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง ในการเปิดเผยต่อภาคประชาชนมีการกำหนดสิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพียงให้ประชาชนอาจเข้าสังเกตการณ์ในกรณีการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น รวมทั้งให้สิทธิใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการร้องเรียนเพื่อตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างตามกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ขาดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการที่ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ ขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดของการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐอย่างชัดเจน ปัญหาการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ของราชการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากข้อมูลข่าวสารของราชการในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐอาจใช้ดุลพินิจไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารจึงทำให้เกิดปัญหาสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนไม่เป็นที่ไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แม้ว่าประชาชนผู้ขอให้เปิดเผยหากไม่เห็นชอบกับคำสั่งเจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเพื่อให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารก็ตาม แนวทางแก้ไขจึงควรเพิ่มบทบัญญัติ ให้การใช้ดุลพินิจในการเปิดเผยหรือปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ต้องมีการประเมินผลได้และผลเสียที่จะเกิดขึ้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการวินิจฉัยและปฏิบัติ

ABSTRACT

Title of Independent Study	Problems of Discretion in Disclosing Official Information: A Case Study on the Procurement Information
Author	Acting Sub Lt. Suriya Hanphichai
Degree	Master of Laws
Year	2024

This study examines the concepts and principles regarding the use of discretion in disclosing official information related to procurement by local administrative organizations. It explores legal measures concerning the discretion exercised by state agencies or officials in disclosing government information on procurement in both foreign countries and Thailand. The current problems related to the use of discretion by state agencies or officials in failing to disclose procurement information of local administrative organizations were studied and appropriate legal measures for these issues were proposed. The data from legal texts, judicial rulings, academic articles, theses, and relevant research reports were analyzed along with theories on the disclosure of procurement information by local administrative organizations under Thai and foreign laws.

The study found that access rights to government information regarding procurement by local government organizations were categorized into three levels: general disclosure, disclosure to the public for participatory benefits, and disclosure to affected or interested parties. Public disclosure was defined as the public observing procurement activities of state agencies and having the right to utilize information to file complaints for legal scrutiny of procurement processes. However, there was a lack of clear criteria and procedures for enabling public participation in observing specific stages of government procurement processes. The problem of non-disclosure of

government information regarding the procurement was raised because such information is within the discretionary power of state agencies, leading to discrepancies in public access rights that do not align with legal intent. Even when requested by the public, officials have the right to refuse disclosure, which can be challenged through administrative appeals for information disclosure. Remedial measures should therefore include establishing provisions that require evaluations and assessments of the consequences of withholding or disclosing information. This approach means to ensure clarity in decision-making and practices related to information disclosure.